

Nuorisovaltuusto

Aika 29.10.2026 klo 15:00 - 18:00

Paikka Kansalaistoiminnankeskus Matara, Matarankatu 6 A ja Teams

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Wallenberg Jakob	puheenjohtaja, Laukaa
	Alavi Mahnaz	jäsen
	Eronen Eikka	jäsen
	Hiltunen Martta	jäsen, Viitasaari
	Horodnianin Jevgen	jäsen
	Humalajoki Bertta	jäsen, Kyyjärvi
	Humalamäki Enni	jäsen
	Hurskainen Kiira	jäsen, Uurainen
	Manninen Iida	jäsen, Kivijärvi
	Manninen Joonatan	jäsen, Toivakka
	Mäkinen Kia-Maria	jäsen, Keuruu
	Pasanen Alisa	jäsen, Pihtipudas
	Pirnes Ada	jäsen, Petäjävesi
	Puttonen Kaisla	jäsen, Konnevesi
	Riikonen Saimi	jäsen, Äänekoski
	Rutanen Taisto	jäsen, Saarijärvi
	Savola Vilma	jäsen, Karstula
	Savolainen Linnea	jäsen, Jämsä
	Soilu Urho	jäsen, Joutsa
	Souza de Andrade Fernanda	jäsen, Hankasalmi
	Stranden Lenny	jäsen, Jyväskylä
	Trushchelor Nazar	jäsen
Muu	Peränen Nina	esittelijä, palvelujohtaja
	Salakka Hanna	pöytäkirjanpitäjä, hallintosihteeri
	Leppä Lasse	vt. hyvinvointialuejohtaja
	Ylälehto Jani	aluehallituksen puheenjohtaja
	Peltonen Tuula	aluehallituksen edustaja
	Lilja Katri	turvallisuuslautakunnan edustaja
	Hämynen Miika	hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan edustaja
	Kautto-Koukka Leena	maakuntahallituksen edustaja (Keski-Suomen liitto)
	Hännivirta Carita	Nuorten Suomi
	Kola Emma	Nuorten Suomi
	Huotari Enni	aluekehitysasiantuntija, Keski-Suomen liitto
	Heiskala Anna-Liisa	yhteiskuntasuhteiden päällikkö
	Paakki Valtteri	aluekehitysasiantuntija

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
34	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
35	Pöytäkirjan tarkastus	5
36	Työjärjestyksen hyväksyminen	6
37	Vt. hyvinvointialuejohtajan tervehdys nuorisovaltuustolle ja ajankohtaisten asioiden katsaus	7
38	Nuorisovaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta kaudelle 2026-2027	8
39	Nuorisovaltuuston edustajien nimeäminen työryhmiin ja toimielimiin	9
40	Nuorisovaltuuston toimintasääntö ja -ohje	10
41	Nuorisovaltuuston toimintasuunnitelma kaudelle 2026-2027	12
42	Maakunnallinen kulttuuritekopalkinto	13
43	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030	14
44	Osallisuus- ja kumppanuusohjelma	19
45	Nuorisovaltuuston menneet ja tulevat tilaisuudet	23
46	Muut asiat	24

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

34

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan muu toimielin kuin aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun yli puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 150 ja 151 §:n mukaisesti.

Kirjallinen kutsu on toimitettu sähköisesti nuorisovaltuuston jäsenille 22.10.2026.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

35

Pöytäkirjan tarkastus

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 169 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Toimielin valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa jäsentä tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 2.11.2026 mennessä.

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Saimi Riikosen ja Martta Hiltusen sekä varalle Eikka Erosen ja Enni Humalamäen.

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

36

Työjärjestyksen hyväksyminen

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

37

Vt. hyvinvointialuejohtajan tervehdys nuorisovaltuustolle ja ajankohtaisten asioiden katsaus

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

1467/00.01.01.01/2026

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Vt. hyvinvointialuejohtajan tervehdys nuorisovaltuustolle ja ajankohtaisten asioiden katsaus.

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto merkitsee tervehdyksen ja ajankohtaisten asioiden katsauksen tiedoksi.

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

38

Nuorisovaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta kaudelle 2026-2027

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

1453/00.02.05.02/2026

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen nuorisovaltuuston toimintakausi on vuoden mittainen ja kausi vaihtuu lokakuussa.

Toimintasäännön 5 §:ssä todetaan: ” Puheenjohtaja sekä varapuheenjohtaja valitaan äänestyksellä järjestäytymiskokouksessa. Nuorisovaltuusto valitsee muiden luottamustehtävien edustajat keskuudestaan ensimmäisessä kokouksessa.”

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Toimintasääntö 5 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto valitsee keskuudestaan kaudelle 2026-2027:

1) puheenjohtajan

2) varapuheenjohtajan

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

39

Nuorisovaltuuston edustajien nimeäminen työryhmiin ja toimielimiin

Nuorisovaltuusto 29.10.2026
1468/00.01.01.01/2026

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen nuorisovaltuustolla on edustuspaikkoja seuraavasti:

- Asiakastyytyväisyyden kehittäjäryhmä (varsinainen ja varajäsen)
- Alueellinen opiskeluhoitoryhmä (kaksi paikkaa perusasteella, kaksi paikkaa toisella asteella)
- Lastensuojelun keskusliiton neuvottelukunta (yksi paikka)
- Läsnäolo-oikeus aluevaltuuston kokouksissa

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto nimeää edustajat:

- 1) Asiakastyytyväisyyden kehittäjäryhmään (varsinainen ja varajäsen)
- 2) Alueelliseen opiskeluhoitoryhmään (kaksi edustajaa perusasteelta ja kaksi toiselta asteelta)
- 3) Lastensuojelun keskusliiton neuvottelukuntaan (yksi edustaja)
- 4) Aluevaltuuston kokouksiin (yksi edustaja)

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

40

Nuorisovaltuuston toimintasääntö ja -ohje

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

1452/00.03.01/2026

Valmistelija

palvelujohtaja Nina Peränen p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 26 § mukaisesti aluehallitus hyväksyy nuorisovaltuustolle toimintasäännön, jossa todetaan muun muassa toimielimen lakisääteiset ja muut mahdolliset tehtävät, jäsenten lukumäärä ja valintatapa, toimikausi, kokous- ja toimintakäytännöt, puheenjohtajan valinta, sihteerin tehtävien hoitaminen, toimintasuunnitelman laatiminen ja toimintakertomuksen antaminen sekä yhteistyö kuntatason vaikuttamistoimielinten kanssa.

Keski-Suomen nuorisovaltuuston toimintasääntö on päivitetty nuorisovaltuuston kokouksessa 4.10.2025 § 38 ja aluehallitus hyväksyi sen 11.11.2025 § 341.

Nuorisovaltuuston toimintasäännön 3 §:n mukaisesti järjestäytymiskokouksessa käydään läpi toimintaohje, jossa määritellään kokouskäytännöt sekä kauden toimintasuunnitelma. Nuorisovaltuuston toimintaohje on päivitetty 4.10.2025.

Talous

Nuorisovaltuuston toimintakustannukset sisältyvät hallintopalveluiden vuoden 2027 talousarvioesitykseen.

Toimivalta

Hallintosääntö § 26

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto:

1. Merkitsee tiedoksi toimintasäännön
2. Merkitsee tiedoksi toimintaohjeen

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

Päätös

Liitteet

Liite 1 Nuorisovaltuuston toimintasääntö (hyväksytty 2025)

Liite 2 Keski-Suomen nuorisovaltuuston toimintaohje (päivitetty 2025)

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

41

Nuorisovaltuuston toimintasuunnitelma kaudelle 2026-2027

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

1466/00.02.05.02/2026

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Nuorisovaltuuston toimintasäännön 6 § mukaisesti nuorisovaltuusto laatii jokaisen toimikauden alussa toimintasuunnitelman, joka annetaan maakuntahallitukselle ja aluehallitukselle tiedoksi.

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Toimintasääntö 6 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto valmistelee ja hyväksyy toimintasuunnitelman kaudelle 2026-2027.

Päätös

Liitteet

Liite 3 Keski-Suomen nuorisovaltuusto_Toimintasuunnitelma 2026-2027, luonnos

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

42

Maakunnallinen kulttuuritekopalkinto

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

1455/00.04.00/2026

Valmistelija

aluekehitysasiantuntija Enni Huotari, Keski-Suomen liitto, p. 040 675 9945

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen liitto on pyytänyt nuorisovaltuustoa valitsemaan maakunnallinen kulttuuriteko -palkinnon saajan.

Keski-Suomen maakunnallinen kulttuuriteko -palkinto on tunnustus, jonka Keski-Suomen liitto jakaa joka toinen vuosi, vuorovuosina maakunnallisen kulttuuriympäristöpalkinnon kanssa. Palkinto jaetaan nyt toista kertaa. Palkintona on vaajakoskelaisen Panu Koskimiehen (Savitaivas Oy) suunnittelema ja valmistama metsoaiheinen keramiikkalautanen.

Ehdokkaita haetaan avoimella haulla 9.10.- 23.10.2026. Ehdotusten perusteella esiraati valitsee 5–10 ehdokasta ja lopullisen valinnan tekee Keski-Suomen maakunnallinen nuorisovaltuusto. Palkinto jaetaan Keski-Suomen kulttuurigaalassa 14.11.2026.

Asiaa esittelee kokouksessa aluekehitysasiantuntija Valtteri Paakki.

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto

1) päättää maakunnallisen kulttuuripalkinnon saajan

2) nimeää henkilöt luovuttamaan palkinnon 14.11.2026, jolloin palkinnon saajan nimi on julkinen

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

43

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

891/02.00.00/2026

Valmistelija

talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 158 9985

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuelain (611/2021) § 115 mukaisesti aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelman tasapainottaminen ulottuu vuoteen 2030 arviointimenettelyn yhteydessä laaditun talouden sopeuttamisen toimenpideohjelman mukaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu on käynnistyi keväällä. Aluehallitus antoi vuoden 2027 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 16.6.2026 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 6.10.2026.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloussuunnitelma perustuu arviointimenettelyn yhteydessä hyväksytyyn talouden sopeuttamisen toimenpideohjelmaan ja arviointiryhmän määrittelemään nettokäyttökustannusten kehitysuralla pysymiseen. Arviointiryhmä arvioi hyvinvointialueen taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset järjestää lakisääteiset palvelut ja totesi alueella olevan edellytykset selvittää tehtävistään edellyttäen, että hyväksytty talouden sopeuttamisen toimenpideohjelma toteutetaan suunnitellusti. Valtiovarainministeriö päätti 4.9.2026 arviointimenettelyn ilman aluejakoselvityksen käynnistämistä, mutta edellytti hyvinvointialueen toteuttavan arviointiryhmän esittämää talouden kehitysuraa sekä kattavan kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

Taloussuunnitelman tavoitteena on vakauttaa talous ja kattaa taseeseen kertyneet alijäämät vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2027 talousarvio on 31,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen, ja myös suunnitelmavuodet 2028–2030 ovat ylijäämäisiä. Talouden tasapainottaminen perustuu palvelurakenteen uudistamiseen, kustannusrakenteen sopeuttamiseen käytettävissä olevaan rahoitukseen, palveluverkon kehittämiseen, toiminnan tuottavuuden parantamiseen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntämiseen. Suunnitelman mukaan hyvinvointialueen aiempina vuosina kertynyt alijäämä katetaan kokonaisuudessaan vuoteen 2030 mennessä.

Taloussuunnitelman keskeiset tunnusluvut

Taloussuunnitelmassa on huomioitu väestön palvelutarpeen kehitys, valtion rahoituksen arvioitu kehitys, hyvinvointialueindeksin mukainen kustannustason nousu, palkkaratkaisujen vaikutukset sekä palvelurakenteen, palveluverkon ja toimintamallien uudistamiseen perustuvat sopeuttamistoimenpiteet.

Vuoden 2027 talousarvion toimintakate on -1 255,4 miljoonaa euroa ja valtionrahoitus 1 323,2 miljoonaa euroa. Tilikauden ylijäämä talousarviossa on 31,0 miljoonaa euroa. Vuosien 2028–2030 ylijäämät ovat 65,3 miljoonaa euroa, 96,1 miljoonaa euroa ja 111,7 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa kumulatiivisen alijäämän kattamisen vuoden 2030 loppuun mennessä.

Talousarvioon sisältyvät sopeuttamistoimenpiteet

Vuoden 2027 talousarvio sisältää yhteensä noin 61,3 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet. Suurimmat vaikutukset kohdentuvat sosiaali- ja terveyspalveluihin (48,5 miljoonaa euroa), konsernipalveluihin (11,7 miljoonaa euroa) sekä pelastustoimeen (1,0 miljoonaa euroa). Toimenpiteet muodostuvat palvelurakenteen keventämisestä, palveluverkon muutoksista ja toimintamallien uudistamisesta ja tehostamisesta. Vaikutukset kohdentuvat henkilöstöön, ostopalveluihin, tilankäyttöön, hankintoihin ja toimintaprosesseihin. Tavoitteena on hillitä kustannuskehitystä, parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja turvata lakisääteiset palvelut käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa.

Vuoden 2027 talousarvioon sisältyvien toiminnan uudistusten ja talouden sopeuttamistoimenpiteiden vaikutuksia henkilöstöön on käsitelty yhteistoimintamenettelyssä. Yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Toimialojen katsaukset 2027

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

Konsernipalveluiden toiminta painottuu vuonna 2027 arviointimenettelyn toimenpideohjelman toimeenpanoon, hallinnon ja tukipalveluiden tuottavuuden parantamiseen sekä tiedolla johtamisen vahvistamiseen. Keskeisiä toimenpiteitä ovat tilankäytön tehostaminen, tukipalveluiden toimintamallien uudistaminen, hankintojen kehittäminen sekä digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen. Samalla jatketaan raportoinnin kehittämistä sekä varmistetaan palvelutuotannon tarvitsemat tukipalvelut. Toimialan talousarvio sisältää noin 11,7 miljoonan euron sopeuttamistoimenpiteet.

Pelastustoimen toimialan vuoden 2027 keskeisiä tavoitteita ovat lakisääteisen palvelutason turvaaminen, toimintavalmiuspuutteiden korjaaminen sekä varautumisen vahvistaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Toiminnan painopisteenä ovat Jyväskylän Savelan ja Keuruun uusien 24/7-valmiuden kärkiyksiköiden käyttöönotto sekä palvelutason turvaaminen koko maakunnan alueella. Samalla toteutetaan noin 1,0 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet muun muassa varallaolojärjestelyjä, sijaiskäytäntöjä ja kustannusrakennetta uudistamalla.

Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialan toiminnan painopisteenä on vuonna 2026 toteutettujen palvelurakenne- ja palveluverkkouudistusten vakiinnuttaminen sekä arviointimenettelyn toimenpideohjelman määrätietoinen toimeenpano. Palveluja uudistetaan vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluja, kotiin vietäviä palveluja, digitaalista asiointia sekä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden integraatiota. Toiminnan tavoitteena on parantaa palvelujen vaikuttavuutta, kohdentaa palvelut entistä paremmin asiakastarpeen perusteella sekä varmistaa lakisääteisten palvelujen järjestäminen käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa. Vuoden 2027 talousarvio sisältää noin 48,5 milj. euron sopeuttamistoimenpiteet. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat omahoitaja- ja omalääkärimallin laajentaminen, ikääntyneiden palvelurakenteen keventäminen, lastensuojelun raskaiden palvelujen käytön vähentäminen sekä hoito- ja palveluketjujen sujuvoittaminen koko palvelujärjestelmässä.

Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuosittain sosiaali- ja terveystalvelministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle. Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova ja muut vuodet ohjeellisia.

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointien ja niitä vastaavien sopimusten lisäksi suunnitelmassa tulee esittää kuvaus investointien rahoittamisesta pitkäaikaisilla lainoilla, omaisuuden luovutuksilla, vuosikatteella ja investointeihin kohdistuvilla tuilla.

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytä tai hylätä.

Päivitetty esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2027–2030 investointisuunnitelmaksi sekä esitys vuosien 2028–2031 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2027 on nolla euroa. Investointien rahoitukseen voidaan käyttää lainan lisäksi myös tulorahoitusta, ts. talousarvion vuosikatetta. Investointisuunnitelmien rahoitus esitetään tulorahoituksesta.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsitellään toimielimissä loka-marraskuun aikana ja ne antavat lausuntonsa esitykseen marraskuussa.

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 6.10.2026. Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 10.11.2026.

Käynnissä olevat yhteistoimintaneuvottelut päättyvät alustavan aikataulun mukaan 10.11.2026.

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 24.–25.11.2026 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 25.11.2026. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 8.12.2025

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto päättää antaa liitteenä olevan lausunnon hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030.

Päätös

Liitteet

- Liite 4 Hyvinvointialuejohtajan esitys, talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027-2030
- Liite 5 Keski-Suomen hyvinvointialue päivitetty investointisuunnitelma 2027-2030
- Liite 6 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2028-2031
- Liite 7 Hankintasuunnitelma-2027
- Liite 8 Nuorisovaltuuston lausunto hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen 2027 ja taloussuunnitelmaan 2027-2030, luonnos

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

44

Osallisuus- ja kumppanuusohjelma

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

1405/00.04.00/2026

Valmistelija

järjestökoordinaattori Arto Lampila, p. 050 312 5271
osallisuuskoordinaattori Sonja Essel, p.050 478 5108
yhteiskuntasuhteiden päällikkö Anna-Liisa Heiskala, p.050 312 5276
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta

Yleistä

Nykyinen Osallisuusohjelma on hyväksytty aluevaltuustossa 29.11.2022 (§122). Sen liitteenä hyväksyttiin erillisinä asiakirjoina järjestöyhteistyön periaatteet, avustusohje sekä palveluntuottajayhteistyön periaatteet Keski-Suomen hyvinvointialueella. Kokonaisuuteen on liittynyt myös Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja hyvinvointialueen puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi.

Syksyllä 2022 hyväksytty kokonaisuus on tarpeen päivittää vastaamaan hyvinvointialueen nykyistä toimintaa ja sekä tehdyssä osallisuus- ja kumppanuustyössä esiin nousseita tarpeita.

Uuteen osallisuus ja kumppanuusohjelmaan asetetaan tavoitteita sekä tunnistetaan toimenpiteitä, joilla edistetään osallisuutta kolmesta näkökulmasta:

- Asukas, asiakas- ja henkilöstöosallisuus
- Järjestö- ja seurakuntayhteistyö
- Palveluntuottajayhteistyö

Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen välinen puitesopimus on päivitetty omana kokonaisuutena osana kuluvan valtuustokauden hyvinvointialuelain 14§ mukaisia neuvotteluja. Aluevaltuusto on hyväksynyt 4.11.2025 (80§) Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategien yhteistyösopimuksen 1.1.2026 alkaen. Sopimusta täydentää aluehallituksen 10.3.2026 (§53) hyväksymä yhdyspintas suunnitelma.

Hyvinvointialueen osallisuus ja kumppanuustyössä on tunnistettu tarve määritellä aikaisempaa tarkemmin mitä osallisuus- ja kumppanuustyön tavoitteet ovat, millä toimenpiteillä niitä edistetään ja miten tavoitteiden etenemistä seurataan ja arvioidaan. Myös toimenpiteiden aikatauluttamiselle on tunnistettu tarve sekä keskeisten vastuutahojen nimeämiselle.

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

Asukas-, asiakas- ja henkilöstöosallisuuden kokonaisuuden valmistelussa ohjaavana asiakirjana on toiminut Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia. Strategiassa yhtenä menestystekijänä on osallistuvat asukkaat ja yhtenä tavoitteena hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Valmistelun pohjana on käytetty myös aiempaa osallisuuskyselyä, joka toteutettiin joulukuussa 2025 sekä arjen työssä havaittuja tarpeita.

Keskeisiä asioita asiakkaiden osallisuuden näkökulmasta on kohtaaminen ja vaikutusmahdollisuudet omaan hoitoon ja palveluun, erityisesti palveluihin hakeuduttaessa. Lisäksi asiakkaiden ja asukkaiden osallisuuden vahvistamisessa keskeistä on viestintä ja tiedottaminen saatavilla olevista palveluista ja vaikutusmahdollisuuksista. Henkilöstöosallisuuden kohdalla tulee vahvistaa erityisesti henkilöstön mahdollisuutta tulla kuulluksi ja kehittää omaa työtään.

Järjestö ja seurakuntayhteistyön näkökulmasta Keski-Suomen hyvinvointialuestrategiassa yksi keskeisistä menestystekijöistä on vaikuttava ja tavoitteellinen kumppanuus alueen toimijoiden kanssa. Strategiassa järjestöt ja seurakunnat tunnistetaan keskeisiksi alueellisiksi kumppaneiksi, joiden osaamista, verkostoja ja toimintaa hyödynnetään keskisuomalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä. Kumppanuuden lähtökohtina ovat yhteinen tilannekuva, avoin yhteistyö ja yhteiset tavoitteet.

Tavoitteena on rakentaa aikaisempaa tavoitteellisempaa ja vaikuttavampaa kumppanuutta, joka näkyy säännöllisenä vuoropuheluna, järjestöjen ja seurakuntien osallistumisena kehittämistyöhön, toimintaedellytysten vahvistumisena sekä sujuvana yhteistyönä asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä. Arjen yhteistyössä korostuvat käytännölliset asiat: selkeät yhteyshenkilöt, ennakoitavat prosessit sekä esimekriksi hyvinvointialueen tilojen monipuolinen hyödyntäminen.

Palveluntuottajien näkökulmasta osallisuus- ja kumppanuusohjelman valmistelun ohjaavina asiakirjoina ovat toimineet Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia sekä hankintaohjelma.

Strategiassa yhtenä menestystekijänä on sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus. Valmistelun pohjana on käytetty myös elokuussa 2026 palveluntuottajille toteutettua kyselyä. Kyselyn vastauksissa esiin nostetut asiat ja teemat vastaavat hankintaohjelman neljää tavoitetta. Näitä neljää hankintaohjelman tavoitetta on hyödynnetty osallisuus- ja kumppanuusohjelma tavoitteiden valmistelussa.

Palveluntuottajayhteistyön näkökulmasta keskeisiä asioita ovat yhteistyön lisääminen palvelujen ja palveluketjujen kehittämisestä, varhaisempi vuorovaikutus palveluntuottajien kanssa ja yhteisen tilannekuvan

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

parantaminen sekä vuorovaikutuksen lisääminen olemassa olevien osallisuusrakenteiden kautta. Myös sopimuskohtaisten laatu-, vaikuttavuus-, saatavuus-, ja kustannusvaikuttavuusmittareiden määrittäminen seurannan tueksi on yksi tavoite.

Osallisuus ja kumppanuusohjelman valmistelussa kohderyhmiä on osallistettu seuraavasti:

- Vanhusneuvosto 15.10., vammaisneuvosto 19.10. ja nuorisovaltuusto 29.10.
- Osallisuusohjelmaluonnos on ollut kommentoitavissa otakantaa.fi-palvelussa kaikille keskisuomalaisille ajalla 15.9-23.9.2026. Kyselyn vastausten kautta Hyvinvointialueen asiakasraati on laatinut oman kannanottonsa ohjelmaluonnokseen liittyen.
- Osallisuusohjelmaluonnosta on kommentoinut Keski-Suomen romanityöryhmän jäseniä sekä muutama järjestötoimija. Osallisuusohjelmaluonnosta käsitellään vielä Monikulttuurisuusfoorumissa 27.10.
- Osallisuusohjelmaluonnos on tulossa avoimeksi henkilöstön kommenteille Orchidea-alustalla loka-marraskuussa 2026.
- Järjestö- ja seurakuntayhteistyön tavoitteista keskusteltiin järjestö- ja seurakuntafoorumissa 11.6. sekä 25.8.
- Osallisuus- ja kumppanuusohjelman luonnos on pääaiheena järjestö- ja seurakuntafoorumissa 27.10.
- Osa ohjelman järjestöyhteistyöhön liittyvistä toimenpiteistä nousee syksyn 2026 aikana tehdyn järjestöjen avustusohjeen päivitystyön osallisuusprosessista.
- Palveluntuottajille toteutettiin elokuussa 2026 kysely ohjelman tavoitteista, toimenpiteistä sekä seurannasta ja arvioinnista sisällön valmistelun pohjaksi. Palveluntuottajien on mahdollista antaa kirjallisesti palautetta ohjelman luonnoksesta ennen 19.10. palveluntuottajafoorumia.
- Palveluntuottajafoorumissa ohjelmaa on käsitelty 31.8.2026. Ohjelma on foorumin yhtenä aiheena myös 19.10.2026 ja 19.11.2026
- Palveluntuottajayhteistyötä koskevaa osuutta on käsitellään myös palveluntuottajafoorumin valmistelua tukevan työryhmän kanssa.

Talous

Osallisuus ja kumppanuusohjelman toimenpiteet ovat osa hyvinvointialueen omaa toimintaa.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Osallisuus- ja kumppanuusohjelma tekee näkyväksi asukkaiden, asiakkaiden, henkilöstön sekä kumppaneiden osallistamisen tavat ja rakenteet sekä mitä osallisuus- ja kumppanuustyöllä tavoitellaan. Ohjelma edistää hyvinvointialueen alueen palvelujen ja toimintamallien

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

asiakaslähtöistä kehittämistä sekä palvelujen käyttäjien näkemysten saamista osaksi hyvinvointialueen toimintaa.

Yhteenveto

Osallisuus -ja kumppanuusohjelma tukee kattavasti hyvinvointialueen strategian menestytekijöitä ja kuvaa mitä strategian menestystekijät tarkoittavat osallisuus- ja kumppanuustyössä.

Nuorisovaltuustolta pyydetään kannanottoa siitä, millainen merkitys osallisuus- ja kumppanuusohjelman tavoitteilla, toimenpiteillä ja seurannalla on nuoren väestön näkökulmasta.

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Esittelijä

Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto päättää antaa liitteenä olevan lausunnon osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta vuosille 2026-2029.

Päätös

Liitteet

Liite 9 Osallisuus- ja kumppanuusohjelma, luonnos

Liite 10 Nuorisovaltuuston lausunto osallisuus- ja kumppanuusohjelmasta vuosille 2026-2029, luonnos

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

45

Nuorisovaltuuston menneet ja tulevat tilaisuudet

Nuorisovaltuusto 29.10.2026
1450/00.02.05.02/2026

Valmistelija palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta Nuorisovaltuuston jäsenten osallistuminen tilaisuuksiin.

Menneet tapahtumat

- Hyvinvointialueen aluevaltuuston kokous 29.9.2026
- Alueellinen opiskeluhoollon työryhmä
- Lastensuojelun keskusliiton neuvottelukunta
- Asiakastytytyväisyyden kehittäjäryhmä

Tulevat tapahtumat

- Maakuntavaltuuston kokous 4.12.2026
- Aluevaltuuston kokoukset 10.11.2026 ja 8.12.2026

Toimivalta

Hallintosääntö 26 §

Esittelijä Palvelujohtaja, hyvinvointi ja kumppanuudet Peränen Nina

Päätösehdotus Nuorisovaltuusto merkitsee tiedoksi menneet ja tulevat tilaisuudet.

Päätös

Nuorisovaltuusto

29.10.2026

46

Muut asiat

Nuorisovaltuusto 29.10.2026

Kannaotto liikenne- ja viestintävirastolle ajokortin poikkeusluvan perusteista.

Päätösehdotus

Nuorisovaltuusto merkitsee muut asiat tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 11 Kannanotto Liikenne ja viestintävirastolle ajokortin ikäpoikkeusluvan myöntämisperusteisiin